

Podziękowania

Prowadzenie badań nad florą kurhanów było możliwe w ramach dwóch kolejnych grantów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP:

1. Projekt badawczy 2 P04G 046 27: „Kurhany jako refugia flory stepowej w krajobrazie rolniczym południowej Ukrainy”, realizowany w latach 2004–2007;

2. Projekt badawczy NN 304 081 835: „Kurhany jako centra różnorodności florystycznej wymagające szczególnej ochrony w krajobrazie antropogenicznym w strefie stepów i lasostepu południowej Ukrainy”, realizowany w latach 2008–2012.

*

Wyrażamy wdzięczność Wszystkim, którzy podczas realizacji grantów:

- pomagali nam merytorycznie w trakcie dyskusji, podczas prezentacji, seminariów i konferencji naukowych;
- wspierali nas logistycznie w czasie kilkudziesięciu wyjazdów terenowych w obrębie południowej i środkowej Ukrainy;
- towarzyszyli nam swoją życzliwością, zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie.

Podziękowania należą się przede wszystkim naszym najbliższym Współpracownikom:

- z Katedry Botaniki Uniwersytetu Chersońskiego są to: prof. Mychailo Boiko, prof. Oleksandr Chodosowcew, dr Natalia Zagorodniuk, dr Rusłana Melnyk oraz studenci Denis Winokurow i Oleg Kriuczukow;

- z Instytutu Botaniki Uniwersytetu Warszawskiego – prof. dr hab. Stanisław Kłosowski, dr Ireneusz R. Moraczewski, dr Ewa Jabłońska, a także dr Bogdan Jaroszewicz – kierownik Białowieskiej Stacji Geobotanicznej, który umożliwił nam odwiedzenie grodziska w Haćkach i kurhanów w Puszczy Białowieskiej.

Dziękujemy także pracownikom ukraińskich i rosyjskich instytucji naukowych, rezerwatów przyrody i muzeów.

Na Ukrainie są to:

- Mychailo Podhainyi, Sergii Diaczenko, Alla Deriużyna i Switlana Emelianowa – z Muzeum Krajoznawczego w Chersoniu;

- dr Waleriia Bylkowa, Sergii Nemcew i Ilona Samoilenko – z Pracowni Naukowo-Badawczej Archeologii Uniwersytetu Chersońskiego;

- Oleksandr Wołoszyn i Denis Samoza – z Inspektoratu Ochrony Pomników Archeologii i Historii w Chersoniu;

- prof. Wira Protopopowa, dr Myrosław Szewera i dr Lubow Gubar – z Instytutu Botaniki w Kijowie;

- dr Wiktor Gavrylenko, dr Wiktor Szapowal i dr Nelia Drohobycz – z Rezerwatu Biosfery w Askanii Nowej;
- dr Mychailo Sywołap, dr Maksym Gawryliuk i dr Oleksandr Spriagailo – z Uniwersytetu Państwowego w Czerkasach;
- dr Dmytro Czerniakow, dr Olga Umaniec i dr Zoia Seliunina – z Czarnomorskiego Rezerwatu Biosfery;
- dr Wasyl Derewianko – ze Stacji Doświadczalnej Nikickiego Ogrodu Botanicznego w Nowej Kachowce.
- dr Jurij Bezuch – krajoznawca, lekarz i poeta z Niżnych Sirogoz.

W Rosji są to:

• prof. Fedir Lisiecki i dr Paweł Goleusow – z Uniwersytetu Państwowego w Biełgorodzie;

• prof. Władimir Maksimenko – z Uniwersytetu Państwowego w Rostowie.

Ponadto wyrażamy podziękowanie autorom zdjęć, wykorzystanych w książce i w prezentacjach na płycie CD, którymi są: L. Frey, H. Galera, S. Lamparski, A. Rowińska, M. Zachwatowicz oraz P.A. Slim (Holandia), A.I. Chathó (Węgry) i O. Sencziła (Ukraina), N. Bykov (Rosja). Dziękujemy też dyrekcjom muzeów – Muzeum Historycznych Skarbów Ukrainy w Kijowie, Muzeum Sztuki w Chersoniu i Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy – za zgodę na bezpłatną reprodukcję dzieł sztuki z ich zbiorów.

Na koniec chcemy wspomnieć o bezcennej pomocy tłumaczy, którzy weryfikowali nasze teksty, są to: p. Izabela Krężęłewska-Zdunek, dr Maria Zachwatowicz, p. Magdalena Długocka-Morris oraz dr Dmytro Yakushenko.

Ivan I. Moysiienko
Państwowy Uniwersytet w Chersoniu
Cherson, luty 2012 rok

Barbara Sudnik-Wójcikowska
Uniwersytet Warszawski
Warszawa, luty 2012 rok